

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 27. januarja 1927.

Telefon št. 552

STEV. 10.

Za izboljšanje naših telefonskih zvez z inozemstvom.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zaprosila ministrstvo pošte in telegrafa, da bi se na novozgrajeni mednarodni telefonski vod Praga — Bratislava — Dunaj — Zagreb vključila telefonska centrala v Mariboru. Kot utemeljitev je navedla, da promet na novozgrajeni progji ne bo tako intenziven, da bi absorbiral ves poslovni čas in je vsled tega iz razloga racionalnega izkoriščanja te velike investicije priporočljivo, da se vključi v ta vod telefonska centrala Maribor, ki ima tako z Dunajem, kakor tudi z Zagrebom zelo živahen promet, iz katerega bi mogla poština uprava črpati znaten prinos za vzdrževanje in amortizacijo voda. Znano je, da so obstoječe telefonske zveze med Mariborom in Zagrebom preobremenjene, a da promet po tej relaciji vedno narašča. Pritožbe so vsled tega na dnevnem redu. Zato je potrebno, da se vsaj začasno, dokler se ne zgradi v tej smeri nov notranji telefonski vod, tudi inozemske zveze uporabijo v interesu trgovskega in industrijskega prometa, kar bi bilo prav lahko izvedljivo v okviru spoznanja, ki je bil sklenjen glede navedene mednarodne zveze med našo kraljevino in sosednjimi državami. V primeru pa, da bi to ne bilo izvedljivo, je predlagala zbornica, da se priključek Maribora izvede na ta način, da bi se za promet Maribor—Zagreb na tem vodni določile le posebne govorilne ure, odnosno polurni intervali in da bi se vsaj na ta način v omejenem obsegu ustreglo potrebam mariborskih gospodarskih krogov.

Pri tej priliki je zbornica tudi opozorila ministrstvo, da pospeši določitev relacij in taks za otvoritev telefonskega prometa med Mariborom in Celovcem po Dravski dolini preko Dravograda in Prevalj ter Velikoveca in Sinče vasi, kjer se v tehničnem oziru vse priprave že izvršene, ker

gospodarski interesi nestrpnost čakajo na otvoritev prometa.

Enako je zbornica tudi urgirala otvoritev mednarodnega telefonskega prometa na progji Gornja Radgona — Radkersburg, kjer je za direkten promet preko mosta v tehničnem oziru vse predpripravljeno in je neracionalno, da se ta promet mora danes vršiti še preko Maribora in Spilja.

Ministrstvo pošte in telegrafa je zbornici na to predstavko odgovorilo, da se prošnji glede priključitve centrala Maribor na novozgrajeno progjo Zagreb—Dunaj—Bratislava ne more ugoditi, ker se je z zainteresiranimi upravami potom posebnega aranžmana pogodilo, da se na ta vod ne bo priključilo razen Zagreba nobeno mesto. Ministrstvo pri tem poudarja, da se bo promet med Zagrebom in Mariborom z zgradbo predmetnega novega voda znatno izboljšal, ker bo progja med Zagrebom in Mariborom razbremenjena, ker se bodo vsi razgovori med Zagrebom in Dunajem in obratno po veliki večini vršili po novi progji. Ravno tako bo dobil z istega razloga Maribor boljše zveze tudi z Avstrijo.

Glede otvoritve telefonskega prometa med Mariborom in Celovcem je ministrstvo obvestilo zbornico, da se pričakuje od avstrijske uprave še zadnji odgovor. Ko dobimo ta odgovor, ministrstvo ga pričakuje v najkrajšem času, bo ta promet takoj odprt.

Tudi vprašanje telefonskega prometa z Avstrijo preko Gornje Radgone in Radkersburga je, kakor je sporočilo ministrstvo pošte in telegrafa zbornici, na dnevnem redu že od prej, toda glede tega se ni še storilo definitivnega sklepa, ker se mora tu vpoštovati materialne in denarne razloge radi zgradbe direktne telefonskega voda Maribor — Gornja Radgona.

Minister dr. Krajač o proračunu svojega resora.

Znana je kritika proračuna ministrstva trgovine in industrije. Zdi se, da se je tu z najbolj mačehovsko roko črtalo vse, kar se je črtati dalo. Predvideni krediti ne bodo zadostovali niti za kritje najnujnejših potreb, kamoli za vodenje pametne, zdrave politike, ki bi mogla dovesti našo trgovino, industrijo in obrt do zaželjenega poleta in razmaha.

Potrebno je pa, da se tu dotaknemo tudi stališča, kojega je zavzel napram proračunu minister dr. Krajač.

Pri razpravi o proračunu ministrstva trgovine in industrije v finančnem odboru, je minister trgovine in industrije dr. Krajač podal svoj eks-
poze, v katerem je poudarjal, da obstoji razlika med letošnjim in lanskim proračunom samo v porazdelitvi posameznih kreditov. Kot minister trgovine in industrije stoji na stališču, da se mora ločiti državni proračun od proračuna državnih podjetij. Državna hipotekarna banka naj ne bo v tem proračunu.

Proračun je mnogo manjši kot je bil lanski. V teku lanskega leta se je reduciralo 41 uradnikov ministrstva trgovine in industrije, kar znaša eno desetino celokupnega osebja. Sedaj je predloženih še nekaj redukcij. Mnogi krediti so zelo zmanjšani.

Minister dr. Krajač je nadalje v svojem ekspezeju poudarjal, da mu je inozemski kapital potreben. Obresti so danes zelo visoke, ker nimajo banke mnogo zaupanja do svojih klijentov. Rešil je eno izmed najvažnejših vprašanj: vprašanje Obrtne banke. Uredil je to vprašanje temeljem zakona in obrtniki so vpisali 22 milijonov dinarjev, kar pomeni zelo velik uspeh, vsaj za začetek. Potrebno je pa še mnogo pomoči, da se olajšajo večja bremena. Trgovina in industrija želita kredit, toda ni ga!

Naš kredit smo uničili v prvi vrsti radi tega, ker nismo plačali svojih dolgov v času in v redu. To moramo urediti. Tega vprašanja pa se ne more rešiti potom zakona. Minister dr. Krajač poudarja, da je on v času 6 mesecev sklenil štiri trgovinske pogodbe, medtem ko je 13 ministrov v teku 7 let pred njim sklenilo komaj dve trgovski pogodbi.

Tudi s Francijo bomo sklenili pogodbo v najkrajšem času. Minister je poudarjal, da bi tudi tukaj šlo lahko hitreje, toda pogodbe ne sklepa on sam, ampak vlada in narodna skupščina.

Nadalje je govoril minister o svojem delu za novelizacijo določil o prisilni poravnavi. Pri tem ni prišel do svojega cilja. Banke padajo ena za drugo, ker so spekulirale na nesolidni bazi.

O turizmu, je omenil dr. Krajač, da je v prejšnjem letu zelo napredoval. V kratkem se bo organiziral izlet 500 turistov v Makedonijo, ki bo za te kraje velike koristi.

Na koncu svojega ekspezeja je minister dr. Krajač govoril tudi o gospodarskem svetu, za katerega se potrebuje 1 in pol milijona dinarjev. Ker ni minister dal te vsote v proračun, se to leto gospodarski svet še ne bo mogel sestaviti.

Zakon o kartelih je že izdelan, a mnogi drugi gospodarski zakoni se bodo v najkrajšem času predložili narodni skupščini.

Po ekspezeju ministra dr. Krajača se je proračun sprejel z 12 glasovi proti 6.

BOGATA SLOVENIJA!

Zadnji Uradni list priobčuje 16 (šestnajst) oklicev za dražbe nepremičnin. Za enkrat pač malo preveč! Če bo šlo tako naprej, pojde kmalu cela Slovenija na boben. Proces obubožanja se razvija pri nas rapidno in če ne bo mer, ki bi ga zadržale, bo naš gospodarski organizem prav kmalu popolnoma propadel. Z ene strani konkurzi, ki se množe v prav opasni meri, z druge strani z dneva v dan rastoče število eksekutivnih prodaj, nam prejasno govorijo o bližajočem se polomu. In vendar najdemo med nami še ljudi ki, razširjajo bajke o bogastvu Slovenij!

NOVE UZANCE ZA LJUBLJANSKO BORZO.

Minister za trgovino in industrijo g. dr. Krajač je odobrila in potrdil predložene mu načrte uzanc za trgovanje na ljubljanski borzi, in sicer: 1. uzance za trgovanje s sladkorjem jugoslovanske, češko-slovaške, avstrijske ali ogrske proveni-
ence, 2. uzance za trgovanje s kavo, 3. posebne uzance za trgovanje s moko in mlevskimi izdelki, 4. uzance za trgovanje s senom in slamo, 5. uzance za trgovino s svečami. Besedilo tozadevnih uzanc je priobčeno v Uradnem listu št. 10 z dne 25. 1. m.

ANGLEŠKA INDUSTRIJSKA KONJUNKTURA.

Angleški kovinski industriji se sedaj dobro godi. Ugodno konjunkturo pripisujejo nakopičenju naročil med premo-
govno krizo. Pričakujejo, da bo ta konjunktura trajala tri mesece. Nadaljnja bodočnost britanske industrije je odvisna v prvi vrsti od možnosti mirne ureditve med kapitalom in delom. Dobro zaposlena je tudi angleška industrija luksuznega blaga.

Blairovo posojilo. Jugoslovanska vlada se pogaja že dalj časa z ameriško finančno Blairovo skupino o posojilu 100 milijonov dolarjev, največjem letu 1922, od kojega je bilo pa izplačanih samo 15,250.000 dolarjev. Tečaj posojila je dosegel pred kratkim v Newyorku 100 dolarjev in je s tem prekor-
račil nominalo. Te z 8% obrestovane zlate obligacije kupujejo v obilni meri Čehi. V omenjenih pogajanjih zahteva jugoslovanska vlada ugodnejših pogojev kot pri prvem obroku. Potreba posojil v Jugoslaviji se bo v bližnjem času zelo povečala, zlasti vsled izločenja investicijskih kreditov iz rednega državnega proračuna. V zvezi s tem opozarjajo na pogajanja z Blairovo skupino in na priprave vlade za ureditev vojnih dolgov na Angleškem. Veliko inozemsko posojilo smatrajo finančni krogi za neobhodno potrebno tudi za izpeljavo stabilizacije dinarja; pri tem pričakujejo sodelovanja Francoske in Angleške banke.

Anketa o načrtu zakona o zbornicah.

(Nadaljevanje.)

1. Naloge in delokrog zbornic.

Zbornice imajo voditi kataster vseh trgovskih, industrijskih in obrtnih tvrdk, denarnih zavodov in rudarskih podjetij na svojem področju ter na podlagi tega sestavljati sezname volilcev za zbornične volitve, pri katerih imajo sodelovati v zmislu zborničnega statuta. K temu je predlagala ljubljanska zbornica več dodatkov glede vodenja registra protokoliranih tvrdk in glede dostavljanja davčnih podatkov za sestavo katastra.

Nadalje imajo zbornice ugotavljati trgovske običaje (uzance), ki veljajo za posamezne panoge trgovine na njihovem področju in izdajati o njih uradna potrdila. Istotako imajo izdajati zbornice tudi potrdila o izvoru blaga in legitimacije za trgovske potnike. Dopolnilni predlog glede ostalih posebnih zakonov in naredb se je po obširni razpravi odklonil.

Za reševanje sporov v trgovskih, industrijskih in obrtnih vprašanjih ima vsaka zbornica postaviti stalno razsodišče, ki je kompetentno izrehati pravomočne razsodbe, ako se obe stranki s pismeno izjavo podvržeta. Taka razsodišča obstojajo že pri zbornicah v Sarajevu, Zagrebu in Sušaku.

Ena izmed nadaljnjih glavnih nalog zbornic je prirejanje pismenih anket ter sestankov in konferenc interesentov posameznih kategorij v svrhu razpravljanja vprašanj, ki zadevajo posamezno gospodarsko panogo. Zbornice imajo v svrhu pospeševanja trgovine, industrije in obrti ter izvoza ustanavljati in vzdrževati in opravljati od-
nosno sodelovati pri zavodih, napravah in podjetjih, ki pospešujejo imenovane gospodarske panoge. Tudi imajo zbornice vzdrževati in upravljati ustanove za izobrazbo gospodarskega naraščanja in sodelovati pri podobnih institucijah.

O svojem delovanju ter o položaju gospodarstva na svojem področju imajo predložiti vsako leto podrobno poročilo ministru trgovine in industrije.

Novotarija, ki jo predvideva nov zakon o komorah, obstoja za prečanske kraje v tem, da se je v njem recipirala določba srbijanskega zakona o radnjama, da imajo zbornice vršiti nadzor nad poslovanjem krajevnih, okrajnih in oblastnih strokovnih in stanovskih organizacij trgovstva, industrije in obrtništva. Ta določba je vzbudila pri Savezih v Zagrebu velik odpor. Tamošnje zveze obrtnikov, trgovcev in industrijcev, ki so smatrala to določbo za nekako okrnjenje njihove samostojnosti, so poslale ankete odločne proteste proti taki določbi. Kakor pa se je v toku razprave na anketi pokazalo, je nadzor nad strokovnim delom krajevnih združenj potreben, ker prekoračijo mnogokrat s pretiranimi sklepi na občnih zborih svoj delokrog, odnosno, ker nekatere zadruge v strokovnem oziru sploh ne vršijo predpisanih jim nalog in včasih po dva do tri leta niti ne skličejo občnih zborov. Kakor so izjavili tajniki beograjskih zbornic, se je ta odredba v Srbiji dobro obnesla in ni bilo nikakega povoda, niti nobenega primera, ki bi bil dal povod za pritožbo.

Tajnik g. Mohorič je v imenu ljubljanske zbornice opozoril, da predstavlja vršitev nadzora nad strokovnim delovanjem gospodarskih organizacij ob-

sežno novo nalogo za zbornico, ki je zvezana z znatnimi stroški. Samo v Sloveniji štejejo 236 strokovnih organizacij po obrtnem redu, med temi 27 gremijev in 209 obrtnih zadrug ter 5 zvez, katerih delo bi morala v bodoče zbornica v strokovnem oziru nadzorovati. Referent ministrstva trgovine je izjavil, da ni mišljeno, da bi organizacije, ki obstojajo na društveni podlagi, katerih imamo v Sloveniji 62 z 2 zvezama, spadale pod nadzorstvo zbornic. Pri razpravi o obsegu nadzorstva so vsi govorniki povdarjali, da je potrebno, da zakon točno in jasno obeleži, v čem naj bi obstojalo nadzorstvo in naj bi opredelil kompetenco zbornic od kompetence obrtnih oblasti 1. stopnje.

Državni nadzor nad zbornicami. — Odnosaji zbornic napram državnim in avtonomnim oblastvom.

Člen 4 načrta določa, da stoje zbornice pod neposrednim nadzorstvom ministra trgovine in industrije. Za izvrševanje nadzorstva in vzdrževanje neposrednega kontakta z zbornicami lahko imenuje minister za vsako zbornico svojega komisarja, katerega dolžnost je, da sporoča ministru svoja opazanja glede zborničnega delovanja. Komisar ima pravico prisostvovanja pri vseh zborničnih sejah in je njegova dolžnost, da ustavi izvršitev sklepov predsedstva, sekcij in plenuma, ki bi pomenili prekoračenje zakonitega delokroga zbornice. O tem mora takoj obvestiti ministra, kateremu pripada pravica končno veljavne odločitve.

Institucija komisarja je po načrtu novega zakona fakultativna in je izrecno določeno že v zakonu, da ga more minister imenovati le v primerih, ki so v členu 37 zakona taksativno naštetih. Institucija komisarja v tej obliki je prevzeta po srbijanskem zakonu o radnjah in je bila na anketi predmet obširne debate. Zastopniki posameznih zbornic so iznesli v tem oziru svoja mišljenja glede institucije komisarja, ki je bila v avstrijskih pokrajinah po zakonu iz leta 1868 predvidena kot trajna institucija. Določba glede odredb pregleda zborničnih knjig je bila z ozirom na to, da mora zbornica itak predlagati ministru v odobritev proračun in vsakoletni računski zaključek, umaknjena.

Za zbornično delovanje je važna določba čl. 5, da so vse državne in avtonomne oblasti, vse strokovne in stanovske organizacije na zborničnem področju, nadalje delavske zbornice, kakor tudi druge korporacije, ki imajo po zakonu zastopati gospodarske interese in končno vsa trgovska, industrijska, obrtna, denarna in prometna ter rudarska podjetja dolžna dati zbornici na njeno zahtevo potrebne informacije in podatke.

Vsi tajniki so se na anketi pritoževali, da oblasti teh določb v zadnjem času ne vpoštevajo ter so razni uradi zaporedoma odklanjali zahtevo zbornice, da ji dajo potrebne statistične podatke na razpolago. Tudi interese, ki jih je zbornica od njih zahtevala, zelo površno in znaten del na zbornične dopise sploh ni odgovarjal. Da se v tem oziru doseže remedura, predvideva načrt, da ima zbornično predsedništvo pravico kaznovati tvrdke, ki se ne odzovejo zborničnim narobam, disciplinarno z globo do 1000 dinarjev. Proti taki kazni imajo pravico pritožbe na ministra v roku 14 dni.

Glede poštnine določa zakon, da je oproščena od plačanja frankature samo korespondenca zbornic z državnimi in avtonomnimi oblastmi ter zbornic med seboj, a s strankami le v vlogilnih zadevah ter končno korespondenca zbornice s svojimi informatorji v zborničnem področju v raznih gospodarskih vprašanjih.

Tem povodom je zbornični tajnik g. I. Mohorič s številnimi dokazali, da so razmere vsled poprejšnje prakse poštnega ministrstva pri oproščevanju korespondence od plačanja poštnine postale že nevzdržne. Danes so oprošče-

ne od poštnine pridobitne in gospodarske zadruge, najrazličnejša društva, ki nimajo sploh nikakega javno-občekoristnega pomena, dočim mora zbornica plačevati težko breme poštnine. Vsled nejasnosti uredbe v ljubljanski zbornici je morala Zbornica za volitve plačati nad 200.000 Din poštnih pristojbin, dočim je za navadno korespondenco v preteklem letu plačala pri 14.984 ekspedicijah 14.562 Din poštnine. Poštnine oproščenih je bilo vsega skupaj v tem letu le 2439 pošiljk. Zato je predlagal, da se v bodočem zakonu zasigura zbornicam z ozirom na njih občekoristni značaj popolno oproščeno od plačanja poštnine za celokupno korespondenco.

Istotako je opozoril na potrebo dopolnitve določbe glede taksne prostosti zborničnih vlog na razne oblasti, ker se dosedaj še vedno dogaja, da zahtevajo posamezne direkcije in ministrstva kolkovanje zborničnih vlog. (Dalje prih.)

Italijanski aviatični načrti.

Znani aviatik de Pinedo dela v svoji vili ob jezeru Maggiore noč in dan nove načrte za svetovni polet, kojih udeležitev pričakujejo za konec februarja. Pri geografskem delu načrta mu pomaga tudi sedaj njegov tovariš de Prete, izboren strokovnjak v aviatični geografiji. Noč porabita deloma za skupne teoretične pripravljalne študije; zgodaj zjutraj pa začne Pinedo s poskusnimi poleti z lastnim hidrovolanom. Izhodišče je hangar Santa Anna, v neposredni bližini tovarne hidrovolanov v Sesto Calende. Poleti se vršijo na 30 km dolgi prog. Nato si ogleda Pinedo napredek v gradbi novega hidrovolanta, ki bo v bližnjih dneh že zgrajen; ves bo iz italijanskega materiala, zgrajen izključno le po italijanskih načrtih. Imel bo dva motorja po 500 K. S. Pinedo dela pri sestavi aeroplana tudi sam, kot mehanik. To bo menda največji doslej zgrajeni italijanski hidrovolan. Manjše hidrovlane preskuša pilot Passaboa, ki je napravil z njimi — obteženost in poleti nad 1000 m — že več svetovnih rekordov. Isti hidrovlani opravljajo tudi redno zračno zvezo med Brindisijem, Atenami in Carigradom, dalje zračno službo v Tripolitani, in jih bodo porabili tudi za polet Brazilcev iz Genove v Rio de Janeiro. Poskusi Pinedovi grede za tem, da napravi veliki hidrovlan kolikor mogoče lahek, zato da ga lažje obteži z večjo mnežno bencina. Posamezni podatki o nameravanem Pinedovem poletu sicer še niso znani, vendar beremo, da bo letel iz Italije čez Atlantski ocean v Južno Ameriko, odtod v Severno Ameriko, nato na Japonsko, skoz Azijo v Afriko in nazaj v Evropo.

Italijanski aviatik Ettore Cattaneo iz Pavie je izvršil dobro uspel polet z aparatom brez motorja, monoplanom velike širine krila. 11 km in pol je preletel v 17 minutah. Novi aparat je zgradila tovarna Visco v Sommo Lombardo, graditelj je inž. Abbate.

Tvrdka Fiat je po zanesljivih poročilih napravila v zadnjem času tri nove motorje, A 20, A 21 in A 22 (A = apparecchio, aparat; apparecchio imenujejo Italijani aeroplan). Glavni njih znaki so: KS 410 do 455 oziroma 550 do 590 oziroma 900 do 980; obtok v minuti 2060 do 2400, 1900 do 2100, 1750 do 2000; obseg cilindrov: hl 18.696, 27.900, 54.500; specifična teža KS 0.739 kg, 0.757, 0.826.

Decent na aviatični visoki šoli v Rimu, Giovanni Crocco, je objavil novo zanimivo študijo v možnosti nad-aviatike v gornjih zračnih plasteh, na koji podlagi pride do zelo interesantnih zaključkov.

Dalje beremo, da završuje Nobile delo o peletu čez severni tečaj, ki ga je izvršil skupaj z Amundsenom in Ellsworthom. Vse se vidi, da so se trije zares sporekli in da je ostal Nobile v tem boju sam. Tudi on hoče posnemati Pineda in leteti okoli sveta, samo da so njegovi načrti — zrakoplov, ne aeroplan — veliko dražji in zato prav težko izvedljivi.

Mednarodna aviatična zveza je podelila za leto 1926 več velikih zlatih kolajnz; beremo imena Palletier d' Oisy, Cobham, Franco itd., za Italijo pa ne Pinedo, temveč Bernardi. To je oni Bernardi, ki je vozil pred kratkim v Ameriki s hidrovlanom 3 km tako hitro, da bi dalo to na uro 428 kilometrov.

Dansko gospodarsko pismo.

Od 1. januarja naprej je danska krona zopet trdna. Zasidrana v zlatu, in pozdravljajo to dejstvo z velikim zadovoljstvom. Finančni in gospodarski krogi ne le Danske, temveč tudi Norveške in Švedske, označajo povratek k stabilnosti, po 12 letih in pol, kot lep zaključek težavnega in smotrenega gospodarskega obnovevanega dela. Zmaga »poštene krone« — tako ji pravijo — bo zamogla v veliki meri dvigniti mednarodni sloves Danske. Zlate zaloge, obstoječe iz starih danskih zlatih novcev, iz tujih novcev in iz novih zlatih palic v vrednosli po 28.000 kron, ležijo zaenkrat nedotaknjene v varnih shrambah Narodne banke. Samo znani »Politiken« si je za omenjeno svoto papirnatega denarja kupil eno tako palico in jo je izložil v oknu svojega uredništva, da jo je občinstvo ogledovalo.

S tem je nastalo aktualnih nekaj drugih vprašanj. Najprvo vprašanje izvoza zlata. Vprašujejo se, ali bi ne bilo dobro, da bi se del odvisnih zlatih zalog izvozil in bi se produktivno naložil, namesto da bi brez obresti ležal v kleti. Ko je Holandska vpeljala zlato valuto, je zamenjala Nizozemska banka velik del zlata za devize in je začela z aktivno devizno politiko. Danski finančni in gospodarski strokovnjaki so mnenja, naj bi Danska banka sledila zgledu Nizozemske banke.

Drugo zanimivo vprašanje je to, ali naj se obnovi skandinavski novčani zveza iz leta 1875. Zaenkrat se o tem ne more govoriti že iz razloga, ker norveška krona še ni dosegla zlate paritete. Ker bo pa norveška krona po mnenju vseh zlato pariteto dosegla v par mesecih, bo nastalo vprašanje zveze takrat akutno. Green, ravnatelj Danske banke, se je z vsoto letnostjo izrekel za obnovevanje zveze in je dejal, da bi se skandinavski novčani konferenca dala kmalu sklicati. Mislili so na to, da bi po že doseženi zlati pariteti danske in švedske krone danski papirni denar sedaj lahko krožil na Švedskem in švedski na Danskem. A tako daleč še niso. Tečaj danskega in švedskega papirnega denarja v razmerju z bankovci drugih dežel z zlato valuto tudi po vpeljavi danske zlate valute še ni enak. Tako na primer so morali pred par dnevi plačati Danci za 1 funt 18-19 kron, Švedi pa 18-16 kron. Če bi se obe banki — danska in švedska — domenili o neoviranem kroženju bankovcev, bi bil tečaj tujih deviz v razmerju do obeh kron takoj enak. Vse govori za to, da bo kmalu prišlo do takšnega dogovora med obema bankama. Tako bi bila vsaj med dvema skandinavskima deželama vpostavljen na faktična novčani skupnost.

Od »poštene krone« upajo na Danskem tudi dosego v ravnovesju gospodarskega življenja. Pač bo treba iti lukaj po zadnjem in zelo s trnjem posutem koščku deflacijske poti. Ravno sedaj, v lepih dneh zlate krone, dansko gospodarstvo posebno trpi. Domače cene se visoki vrednosti krone še niso prilagodile. Produkcijski stroški danske industrije so zlasti vsled nerazmerno visokih delavskih plač tako veliki, da danska industrija z nizkimi cenami inozemstva ne more konkurirati. Položaj je tem težavnejši, ker delavci o kakšnem znižanju plač nočejo nič slišati. Zato je začela brezposelnost rasti in je dosegla okoli število 100.000, kar je za danske razmere izredno veliko. To je slaba stran vpeljave zlate krone. Izenačenje se bo izvršilo le počasi, druge države so nam zgled za to.

DRŽAVNE DOBAVE IN UVOZNA CARINA.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela od ministrstva trgovine in industrije naslednje okrožnico:

V zakonu o splešni carinski tarifi, ki je stopil v veljavo 20. junija 1925, so predvidene v svrhu pospeševanja domačega gospodarstva za različne predmete gotove clajšave in prednosti. Te olajšave obstojajo v oprostih od uvozne carine za gotove predmete, ki se v naši državi ne izdelujejo in ki se uporabljajo za izdelovanje ali popravilo predmetov v domačih industrijskih podjetjih. Teh clajšav so tudi deležni vsi uvozniki, ki so dobavitelji države, kakor tudi domači industrijalci, ki so prevzeli državno dobavo. Ministrstva, kakor tudi druga državna oblastva, zavodi in ustanove, določijo v licitacijskih pogojih in drugih pogodbah, da je dobaviti blago franko in carinjeno Beograd ali na drugem mestu. Nekateri dobavitelji pa izigravajo to določilo na ta način, da kalkulirajo v svojih ponudbah ceno vključno carino in da si pridobijo kasneje od generalne direktije carin oprostitev carine. Na ta način trpi država dvakratno škodo. Prvič ker izgubi carino in potem, ker se licitantu, odnosno dobavitelju izplača za dobavljeno blago vsoto, ki je za carinski iznos višja. Da se izogne taki neopravičeni obogatitvi in da se prihrani državi nepotrebne izdatke, je finančno ministrstvo zaprosilo trgovinsko ministrstvo, da izda vsem podrejenim organom, oblastvom in ustanovam itd. primerna navodila in da jim pojasni, da je imeti pri sestavljanju ofertov pred čemi dejstvo, da so gotovi predmeti oproščeni carine. Istočasno se je prosilo, da bi se strogo pazilo na to, da se naslovijo inozemske blagovne pošiljke dobaviteljev vedno neposredno na te in ne na naslov detičnega državnega oblastva ali zavoda. Za primer, da je po pogodbi oddati blago na naslov ministrstva ali druge državne institucije, je predložiti prošnjo na generalno direktijo carin za oprostitev carine overjen prepis, tako sklepa ministrskega sveta kakor tudi pogodbe. Na podlagi te prošnje in priloga bo generalna direktija carin izdala svojo odločbo. V primerih, ko ni mogoče predložiti prepisa cele pogodbe, če gre za zaupno kupčijo, se naj priloži vsaj overevljen izvleček pogodbe, iz kojega je razvidno, na kakšen način je izvršiti dobavo, na kateri naslov bo poslana pošiljka in kdo ima plačati carino.

Trgovina.

Zastopnika za razpečevanje električnih kladiv išče neka dunajska tvrdka. Interesentom je natančen naslov tvrdke kakor tudi predmetni katalog na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Trgovina z vinom v splitski oblasti se je tokom meseca decembra p. l. po poročilu splitskega velikega župana, razvijala slabo. Prodaje so se manjše količine na okoliših Vis, Hvar in Brač. Cene varirajo po krajih in vrstah vina od 35 do 38 dinarjev za belo, od 30 do 35 za opolo, a 27.50 do 38 Din po stopnji za črno vino.

Italijansko-rumunska trgovinska pogajanja. V Rim je dospela 25. t. m. rumunska delegacija za pogajanja z Italijo v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe. Njen načelnik je državni podtajnik Manoilescu, vodja italijanske delegacije je pa poslanec Suvich. Ze prvi dan popoldne sta se sestala načelnika obeh delegacij in se pogovorila o počelku in programu razprav.

Industrija.

Za tvornice pohišstva in mizarstva podjetja v Sloveniji. Uradni list z dne 25. t. m. prinaša razglas inšpekcije dela v Ljubljani in Mariboru, v katerem pravi, da je za polifiranje lesnih predmetov uporabljati špirit, denaturiran s terpenlinskim oljem in šelakom, ter da je najstrožje prepovedano uporabljati špirit, sestavljen iz melilnega alkohola in lesnega olja, ker v alkoholu varira odstotek acetona, ki je škodljiv za oči in dihala zaposlenega delavstva. Kdor hoče uporabljati špirit v industrijske svrhe, mora izposlovati dovolilo od pristojnega finančnega ravnateljstva.

Gospodarske vesti. Ogrska industrija za izdelovanje vagonov je že toliko napredovala, da bo dobavil ogrski kartel vagoni Rumuniji. Govorijo o širih milijonih dolarjev. — Portugalski hočejo svojo enoto escudo stabilizirati na sedanjih višinih. — Trgovska pogačanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško se bodo pričela v februarju in se bodo vršila menjaje se v Pragi in v Beogradu. Voščilni seznam bo izmenjan v bližnjih dneh. — Rumuni bodo najeli v Berlinu posojilo za 200 milijonov mark. — Na koncu marca bo izplačala Centralna banka na Dunaju zadnji del odpravnine v višini 2.300.000 šilingov. — Na ledeno napravijo na Dunaju okoli 400.000 tolarjev Marije Terezije; ta denar je v centralni Afriki tako udomačen, da ga tuji angleški denar ne more izpodrinili. — Položaj avstrijske tekstilne industrije se je v januarju nekoliko izboljšal. Neprijetno se javlja češka konkurenca. — Italijanski proračun za leto 1926 se je zaključil s prebitkom 188 milijonov lir. — Ogrski pisatelj Baumgartner je zapustil vse svoje premoženje v znesku 1.200.000 pengö v kulturne svrhe, v prvi vrsti pisateljem in žurnalistom, če ne pripadajo kakšni moderni struji. — Na berlinskem denarnem trgu je ponudba denarja izredno velika. Za kratkoročen denar sploh ni uporabe; dnevni denar so dajali po 3 do 5%, prvostolnim tvrdkam tudi pod 3%. — Švicarske zvezne železnice so zaključile lansko leto sicer s prebitkom v znesku 121.4 milj. frankov; a za obresti, amortizacijo in razne fonde so dali 132.7 milj. frankov, tako da ostane vendarle še primanjkljaj nad 11 milijonov frankov. — Švicarske gorske železnice so zaključile lansko leto s prebitkom; Jungfrauska s 730.000 franko, Berninska 450.000, Retsiska 5.380.000. — Argentinci bodo tekom treh let zgradili posebno avtomobilno cesto, ki bo vodila daleč noter v deželo. Uporabili bodo tozadevne italijanske skušnje. — Od 4. do 13. marca se vrši v Ženevi avtomobilna razstava. — Poljaki so eksportirali lani 222.500 ton rži, 53.000 ton pšenice, 138.000 ton ječmena in 63

lisoč ton ovsu. Vidimo, da je Poljska že visoko na severu in da stopa tam pšenica v ozadje. — Češka »Hospodárska Politika« priobčuje dopis iz finančnih krogov, ki priporočajo po nemškem zgledu organizacijo trga za dnevni denar. Dopis pravi, da bi imela Narodna banka lahko tako vlogo kol jo ima na Nemškem Državna banka, ki ima na ta način nad trgom nekakšno kontrolo in je indirektno dosegla znižanje obresne mere. — »Oest. Volkswirt« našteva polno vzrokov, ki govorijo za še nadaljno znižanje obresne mere v Avstriji. — Zopet bodo šli širje ravnatelj nemškega barvilnega kartela v Ameriko. Kot vzrok navajajo informacijo o lamošnjih napravah, a vsi vedo, da gre za nadaljevanje že započelih dogovorov med Standard Oil Co. in I. G. Farben (Interessengemeinschaft der Farbenindustrie). — Ogrska plovna družba se je lani reorganizirala, je znižala upravne stroške, je dobila od države podporo in je po vsem tem svoj položaj tako izboljšala, da misli letos zopet enkrat na izplačilo dividende. — Češke tovarne emajla delajo sedaj s 70 odstotno kapaciteto; delovni čas je normalen, a odpustili so nekaj delavcev. Nameravani evropski kartel se ni ustanovil. Za nazadovanje eksporta pridela dva vzroka v poštev: prvič se z onimi državami, ki so bile prej dober prodajni trg češkega emajla, niso sklenile doslej še nobene trgovske pogodbe, drugič ovirajo eksport nemiri na Daljnem vzhodu, zlasti na Kitajskem.

Po svetu. V ogrskih železniških tovarnah bodo sedaj vse nad 55 let stare delavce, ki so jih poslali v pokoj, zdravniško preiskali in jih po možnosti zopet nastavili. S tem hočejo oblaivati nekoliko razbremeniti. Upokojeni delavci te nove uredbe niso nič kaj veseli. — Poljske tovarne železa so se spojile v sindikat. Ob tej priliki so razmotrivali tudi vprašanje vslopa Poljske v mednarodni kartel surovega jekla in pa vprašanje eksporta železa v balkanske dežele. V združitvi vidijo Poljaki ojačanje poljske železne industrije, ki bo mogla pri mednarodnih pogajanjih

sedaj bolj krepko naslopliti. — Loucheur se je v pogovoru zelo povojno izrazil o bodočnosti evropskega jekelnega kartela. Prav gotovo bo kartel v prihodnosti obnovljen, v kratkem bodo prišli še drugi zvraven. Zmeraj sem bil za skupno delo Nemcev, Francozov in Anglezov, zato da napravimo enoino fronto proti Ameriki. — Zunanja trgovina Amerike v decembru kaže nazadovanje, tako napram novembru 1926 kakor napram decembru 1925. Izvoz blaga je znašal v decembru 467 milijonov dolarjev, v novembru 481 milijonov, v lanskem decembru 468 milijonov. Odnosne števke importa so bile: 561 milijonov dolarjev, 376 in 394 milijonov. Sama na sebi je trgovina še zmeraj visoko aktivna. — Kljub pričakovanju Angleška banka tudi na zadnji svoji seji ni sklenila znižanja obresne mere. Seveda pa počejo uhititi glasovi, da se bo to kmalu zgodilo. — Na Dunaju je denar zmeraj bolj poceni in so ga pred par dnevi na zasebnem trgu ponujali po 5 7/8%. — Porocni smo, da je Banque de France 23. dec. 1926 znižala obresno mero od 7 1/2 na 6%, in smo privedli tudi ves razvoj obresne mere od predvojnega dobe do sedaj. Sedaj razmotrivajo možnosti nadaljnjega znižanja obresne mere. — Francoski ministrski predsednik in finančni minister Poincaré in Schweizer kreditanstalt v Zürichu sta sklenila pogodbo glede prevzema drugega mednarodnega posojila za Francosko državno banko v znesku 150 milijonov švicarskih frankov. Obresna mera je 7%, emisjski tečaj 94 1/2%, oplačilna doba 25 let. — Poročila o najmanjšem razstavljenem posojilu popravljajo v tonko, da ne znaša in milijarde in pol, temveč dve milijardi in pol ali pa tudi samo dve milijardi. — Jugoslovenska Narodna banka izkazuje za leto 1926 26 milijonov dinarjev čistega dobička, bruto-dobička pa 111 milijonov. — Pisali smo o zvišanju delniške glavnice Britansko-ogrsko banke, s čimer je prišla ta banka na tretje mesto med budimpeštanskimi bankami. Sedaj beremo, da bodo v bodočih mesecih sledile njenemu

zgedu tudi druge budimpeštanske banke ter da bodo glavnico izdatno zvišale. — Ogrski industrijci se zelo trudijo, da bi dobili naročila iz Rusije. — Ogrski delniški indeks je znašal po ugotovitvi Statističnega urada 1. jan. 1927 15.6% v mirovnem času investiranega kapitala. Eno leto prej, 1. januarja 1926, je znašal 13.4% investiranega kapitala, se je torej tekom lanskega leta izdatno dvignil.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. januarja l. l. ponudbe za dobavo 15.000 livarskega peska za sivo lino; do 1. februarja t. l. za dobavo 340 raznih lopat ter za dobavo 430 kg raznega okroglega in kvadratnega železa; do 4. februarja t. l. za dobavo 260 kg raznih azbestnih vrvic in vlaken; do 8. februarja za dobavo 10 ton bukovega oglja. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija drž. rudnika v Kakanju sprejema do 28. januarja l. l. ponudbe za dobavo 10.000 kg bukovega oglja. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe za dobavo 16 kom. vrtnih kolot. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. februarja t. l. pri intendanturi Vrbske divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave 150.000 kg ovsu. Dne 22. februarja t. l. pri direkciji drž. žel. v Ljubljani glede dobave 7.000.000 izvodov kartonskih vojnih kart. Dne 25. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 30. kom. plinskih reletor; pri direkciji drž. žel. v Ljubljani pa glede dobave raznega elektromateriala (žice, kablovi končniki, svetiljke itd.). Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Pri generalni direkciji poreza v Beogradu se bo vršila dne 3. februarja t. l. (in ne 28. januarja t. l. kakor je bilo prvotno določeno in objavljeno) ofertalna licitacija glede dobave 7600 kom. letnih bluz in 7600 parov čevljev za fin. kontrolo.

Veletrgovina
kolonijalne in
špeterijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postržba!

Zahtevajte ceniki!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER IN ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj **DUBIED**

Pouk v vezanju brezplačen.

Veletna garancija
Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obrake.

Josip Petelinc
Ljubljana

glavno Prešernovega spomenika.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave s
električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

Ivan Max in sin - Ljubljana
Gospodarska c. 2

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz lastne
tovarne. 15-letna garancija. Vezanje se poučuje pri
nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“

kolesa iz prvih tovarn „Dürck“ „Dürr“ „Dürr“
„Wolffrad“ (oročno kolo). — Pletilni stroji
vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih
strojev. — Daje se tudi na obrake. Ceniki franco in
slovenski.

TRIKO-PERILLO
za moške, žene in otroke,
volna in rana barva, rokevice,
soparice, dokolenice, nahrbtniki
niti za lojarje in lovec, dežniki,
liti, lifoni, lepni robci, palice, vrece, noži,
kroje, potrebščine za šivilje,
krojače, čevljarje, brivce
edno le pri trdkih

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna na-
ročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter
nakazila v tu- in inozemstvo, safe-
depositi itd. itd.

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obratnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ge, brošure, cenike,
tabele, statute, va-
bila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552